

Motion till riksdagen

1989/90:U236

av Berit Löfstedt och Maj-Inger Klingvall (båda s)

Alkoholproblemen i tredje världen som biståndsprojekt

Alkoholrelaterade problem måste nu räknas till de viktigaste hälsofrågorna i världen slår en WHO-resolution fast. I tredje världen är dessa bara ett av många problem, men kanske ett av de minst uppmärksammade. Svält, torka inflation, befolkningsexplosion, sjukdomar är väl kända u-landsproblem som man talar om, men de tilltagande alkoholproblemen får väldigt liten uppmärksamhet. Ändå tillhör just alkohol- och alkoholrelaterade problem de allra allvarligaste för många av tredje världens länder. Det har satsats stora summor på narkotikabekämpning (vilket naturligtvis är bra) men det görs jämförelsevis litet för att minska alkoholkonsumtionen. Genom åren har det funnits en enda heltidstjänst vid WHO för arbetet med alkoholfrågor, medan narkotikafrågan redan i slutet av 70-talet hanterades av ett 90-tal anställda.

Den viktigaste orsaken till alkoholproblemen i tredje världens länder är den ökande tillgången på alkoholdrycker. Det är ju väl känt från vårt eget land att när en ny alkoholkultur introduceras så adderas den i allmänhet till tidigare konsumtion, den ersätter sällan den gamla. Världsproduktionen av alkoholdrycker har ökat kraftigt och när storproducenterna i Väst samtidigt ser hemmamarknaderna stagnera kastar de sig med frisk aptit över de obearbetade och omättade marknaderna i tredje världen. Deras oblyga marknadsföring bidrar självklart till att driva upp konsumtionen.

I Sverige och i andra länder brukar man ofta använda antalet fall av lever-skador som mått på alkoholmissbruk. Det är ett mått som är ganska oanvändbart i u-länderna eftersom det är så många andra faktorer som orsakar dessa skador där. I stället ser man ofta undernäring och bristsjukdomar som ett resultat av alkoholmissbruk. Eftersom det ofta går åt mångdubbelt mer kraft för människor i tredje världen att skaffa mat för dagen är det lätt att förstå hur förödande det är om man sover ner sig i alkoholmissbruk. Den som dricker för mycket äter praktiskt taget inget alls, eller för lite och ensidigt. Undernäring registreras emellertid inte som en alkoholrelaterad åkomma.

Barns undernäring hänger inte sällan samman med att fadern eller båda föräldrarna använder en alltför stor del av inkomsten eller den gröda de producerar till alkohol. Att barn far illa vid föräldrarnas alkoholmissbruk är ju ett välkänt faktum för oss, men det nämns sällan som ett problem för u-länderna. Ändå uppges, från ett näringscenter för undernärda barn i norra Tan-

zania, alkoholproblem som en av de tre viktigaste faktorerna bakom barns undernäring. De andra är för små jordlotter och för stora familjer.

Mot. 1989/90
U236

Ett utbrett alkoholmissbruk skapar inte bara allvarliga hälsoproblem, det försvårar naturligtvis också utvecklingen och framåtskridandet i dessa länder som är i stort behov av ansvarskännande och välutbildade människor. När alkohol blir en av de viktigaste sakerna i livet blir många andra ting mindre viktiga. Sammanhållning, organisering, kamp och framåtskridande, allt sådant, försvåras om människorna som ska utföra det dricker för mycket alkohol.

Svenska biståndsprojekt måste också uppmärksamma alkoholproblemen. Ett jordbruksprojekt som riktar sig till kvinnor, men låter männen sitta kvar och supa bort familjens ökade inkomster förfelar sin verkan. Liksom ett familjeplaneringsprojekt som inte också försöker propagera för minskat drickande tenderar att misslyckas eftersom berusade män i allmänhet inte vill använda kondom. Detsamma gäller projekt mot AIDS-spridning.

Vi bör från svensk sida uppmärksamma alkoholproblemen i u-länderna i våra biståndsprojekt och dessutom försöka skapa en internationell medvetenhet om dessa.

- Sverige bör söka samverkan med övriga nordiska länder och verka för att alkoholfrågorna får ett specialprogram inom FN.
- Sverige bör i samverkan med övriga nordiska länder verka för att ECOSOC etablerar alkoholfrågan som ett eget ansvarsområde.
- Sverige bör söka samverkan med övriga nordiska länder och verka för att FN:s specialorgan stärker sina insatser på alkoholområdet.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att svenska biståndsprojekt bör uppmärksamma alkoholproblemen i tredje världen,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Sverige i samverkan med övriga nordiska länder verkar för att alkoholfrågorna får ett specialprogram inom FN,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Sverige i samverkan med övriga nordiska länder verkar för att ECOSOC etablerar alkoholfrågorna som ett eget insatsområde,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Sverige i samverkan med övriga nordiska länder verkar för att FN:s specialorgan ökar sina insatser på alkoholområdet.

Stockholm den 23 januari 1990

Berit Löfstedt (s)

Maj-Inger Klingvall (s)